

31. oktober 2007

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo
postmottak@jd.dep.no

Høringsuttalelse om forskrift til den nye offentlighetsloven

I forslaget om forskrift til den nye offentlighetsloven er følgende å finne i seksjon 3.1:

Vidare foreslår departementet at det kan krevjast betaling for egedomsinformasjon, kart og kartdata frå Norsk Egedomsinformasjon AS og frå Statens kartverk

Høgskolen i Østfold har et fagmiljø og en rekke prosjekter knyttet til bruk av kartdata, og ønsker på den bakgrunn å komme med en uttalelse i forbindelse med den foreslåtte forskriften. Vårt hovedanliggende er tilgang til kartdata av allmen interesse, kartdata med et detaljnivå som er praktisk anvendelig av vanlige brukere. Vi ønsker dog å presisere at vi med *kartdata* mener både rasterdata (kartbilder), vektordata og metadata slik som stedsnavn og adresser.

Fri tilgang til geodata inspirerer til og muliggjør kreativ og nyskapende bruk av geografisk informasjon. Begrensinger på tilgang og viderebruk av kartdata vil i så måte være et hinder for spennende forsknings- og utviklingsarbeid ved akademiske institusjoner, og for forretningsskapende virksomhet.

Slik tilgangen til geodata i dag er definert gjennom Norge Digitalt legges det et utall begrensninger på tilgang til og bruk av kartdata som er produsert i hovedsak over skatteseddelen. Dette rammer vår institusjon direkte i forsknings- og studentprosjekter der arbeidene ligger i grenselandet mellom grunnforskning og publikumstjenester. Ved å se på mashup-fenomenet ¹ er det enkelt å se at det er nettopp her den spennende utviklingen skjer.

I kjølvannet av en ulykke i en barnehage i Halden ² utviklet vår IT-avdeling et

---

¹[http://en.wikipedia.org/wiki/Mashup_\(web_application_hybrid\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Mashup_(web_application_hybrid))

²<http://www.ha-halden.no/artikkel.asp?Artid=159541>

farekart der publikum selv kan legge inn informasjon om farer i nærmiljøet, basert på kartdata fra Statens Kartverk. Lanseringen av denne tjenesten er utsatt i lang tid bl.a. i påvente av en avklaring av bruksrettighetene til offentlige kartdata.

Vår bekymring går også på enkeltaktørers evne og vilje til å gjøre kartdata tilgjengelig på forskjellige tekniske plattformer. Pr. idag er bl.a. rasterdata (kartbilder) tilgjengelig gjennom Statens Kartverks WMS-tjenere. Dette kan være en god løsning for “tradisjonelle” innsynsapplikasjoner, men egner seg ikke like godt for nye anvendelser, som f.eks. mobile karttjenester, der WMS-protokollen er uegnet bl.a. på grunn av mindre båndbredde og kompleksitet.

For tiden har Statens Kartverk også store problemer med å håndtere mengden WMS-trafikk, noe som i seg selv er et godt eksempel på risikoen ved å kanalisere all kartrafikk til et begrenset antall kilder. Ved å tillate gjenbruk og viderefremming av kartdata ville denne situasjonen kunne unngås.

En kopling mellom skaping av kartdata og økonomisk inntjening impliserer en fare for at oppdateringer og nyutvikling blir prioritert der den økonomiske gevinsten er antatt størst. Dette kan illustreres med Røde Kors-saken fra 2005 ³, der Ugland IT Group kuttet ut distribusjon av digitale kart for av-sidesliggende områder fordi det ikke ble ansett å være økonomisk forvarlig å opprettholde denne tjenesten. Kartdataene fantes, men det var ikke mulig å få tilgang til dem gjennom den kommersielle kanalen.

Videre vil en prislapp på kartdata avskjære mange personer og grupper fra å være med på en felles kvalitetssikring av dataene, f.eks. i form av rapportering av feil og mangler, noe som i sin tur bringer med seg utfordringer for samfunnssikkerheten.

Ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv er det også langt fra åpenbart at betaling for tilgang til grunndata er en farbar vei å gå. Sammenligninger av forholdene i USA og Europa når det gjelder kommersiell aktivitet basert på offentlige data indikerer at USAs frie tilgang har stimulert til betydelig verdiskapning i markedet. ⁴

Kommersielle og opphavsrettslige hindringer for fri bruk av allment interessante kartdata har en åpenbar konkurransehemmende effekt. Terskelen for å etablere og utvikle nye kartbaserte tjenester blir høy, slik at særlig mindre aktører og nystartede bedrifter i realiteten ikke har de samme villkårene som

---

³http://www.nrk.no/nyheter/distrikt/nrk_ostafjells/buskerud/4718651.html

⁴<http://www.primet.org/documents/weiss%20-%20borders%20in%20cyberspace.htm>

større og etablerte selskaper.

Til sist ønsker vi å peke på Meteorologisk Institutts beslutning om å gjøre meteorologiske data fritt tilgjengelig fra 1. september i år.⁵

For å sitere fra nettsidene til yr.no:

Vi har diverre ikkje kapasitet til å lage widgets, plugings, tenester og applikasjonar til alle nettlesarar, operativsystem o.s.v. Men vi delar gjerne datagrunnlaget vårt med deg, slik at du kan lage ting sjølv!⁶

Bedre kan det knapt sies fra et statlig foretak.

Vi ber om at formuleringen i forskriftens avsnitt 3.1 endres slik at kartdata av allmenn interesse gjøres fritt tilgjengelig.

For Høgskolen i Østfold

Jan Høiberg
Dekan, Avdeling for Informatikk
Leder, nasjonalt fagråd for
informatikk

---

⁵<http://met.no/aktuelt/nyhetsarkiv/2007/08august/datapolicy.html>

⁶<http://www.yr.no/verdata/1.3319568>